

Avbjóðingar fram um óvissuna

Tað eru avgjørt nógv av teimum gomlu fólkunum í Føroya Banka, sum gera sær sínar tankar um, hvat fer at henda í framtíðini.

Eingin kennir seg trygging - undantikið tey, sum hava fingið uppsøgnina. Hjá teimum er spenningurin og ótryggleikin utloystur.

Sosialurin hevur tosað við eini seks - átta navn-kend fólk, sum øll hava starvast í Føroya Banka í meir enn 20 ár. Hóast øll fegin vilja siga sína hugsan um viðurskiptini, so hætta tey flestu sær ikki at leggja navn til.

Sum ein teirra sigur: „Í bankanum hava vit lært at tuga og gera tað, sum okkum er álagt, uttan at seta spurnartekin við, hvat er rætt og skeið. Av hesum eru vit vorðin so myndugleikatrúgv, at um bankaleiðslan bað okkum leypa útav Molanum ein ávisan klokuttíma, so gjørdur vit tað uttan at blunka“.

Ein lætti

Onnur kenna ein lætta og siga fegin, at hetta júst var tað, sum skuldi til, fyrri at tey kunnu ríva seg leysan úr óvissuni. Tað, at fleiri hópuþpagnir hava verið, gevur onga trygd fyrri, at tað ikki hendir aftur, og hvør er tá á uppsagnarlistanum?

Nú kann orkan, sum áður varð lagt í arbeiðið, nýtast til at royna nýggjar avbjóðingar.

Eingin ivi er um, at Føroya Banki hevur givið burtur væl útbúgvið starvsfólk til arbeiðsmarknaðin at yvirtaka fyrri einki. Tað er ikki spurt, at onkur kennir seg hava fingið uppsøgnina sum ein gávu, ið nú skal nýtast at skapa nýggja arbeiðsgleði.

Júst arbeiðsgleðin hevur leingi verið ein saknur, og so hvørt sum fráleið, tórnaði gleðin burtur í einki, og hjá summum avloyst av eini framtíðarhóttan, sum eingin kundi tryggja seg ímóti.

Felags fyrri tey uppsøgd bankafólkini er eisini kenst av, at eingin uttan fyrri bankan setti spurnartekin við hópuþpagnirnar:

Hevði ikki gingið á Landssjúkrahúsinum

„Høvdu 50 fólk á Landssjúkrahúsinum verið uppsøgd, so høvdu bæði tingið og Landsstýrið givið seg til kennis, og krævt grundgeving fyrri uppsøgnunum. Tá tað snýr seg um bankaþpagnirnar, hava politikararnir ikki tikið málið upp á

tungu. Tað er eins og eingin ger sær fær um tað ella hevur samkenslu við okkum“.

Ein annar, sum var uppsagdur í hesum umfari heldur, at bankahúsið í miðbýnum væl myndar umhvørvið innanhýsis: „Føroya Banki er í hæddum, og ímyndin er røtt, tá hugsað verður um stættarbyðið, frá ovastu hædd, har leiðslan heldur til, og niðureftir í stigum hjá starvsfólkunum“.

Tað er heldur ikki stuttligt hjá teimum, sum sita eftir í bankanum. Eitt ávíst ráðaloysi sermerkir starvsfólkini, sum nú hava veitrað farvæl til dugnaligar starvsfelagar, sum vóru partur av starvslíðnum í dagliga arbeiðinum. Tað er torført at vita, hvussu tær ymsu deildirnar fara at virka, tá hesi ikki longur eru tók.

Saknur hjá viðskiftafólkunum

Serliga torført hava nógv kent tað, tá viðskiftafólk, sum tey uppsøgd bankafólkini hava tánt í nógv ár, skelkað ringja og takka teimum og siga, hvussu hjálparleys tey kenna seg at skula biða onnur í bankanum avgreiða seg.

Seinastu árinu við bankakreppuni, samanleggingini og tí drúgva og strævna arbeiðinum, kenna nókur tað sum sera fátækt at fáa uppsøgnina, sum takk fyrri alt stríðið.

Samanumtikið kenna bankafólkini seg kortini ikki so illa, sum tá tær fyrstu hópuþpagnirnar komu. Nú vorðir meira vanligt at fólk verða uppsøgd, hóast tey eru dugnaliga.

Sum eitt bankafólk upplivdi tað dagin eftir uppsøgnina. Tá kom ein fyrrverandi starvsfelagi og slerdi hann á herðarnar og segði: „Tú kanst saktans. Nú byrjar eitt nýtt lív, og tú ert førur fyrri at taka avbjóðingarnar“.

Samanlagt eini 145 bankafólk eru uppsøgd frá 1992 til 1997, og meginparturin av teimum, sum vóru við í fyrri uppsagnarumfórunum, hava fingið annað starv, í sparikassa og aðrastaðni, har brúk hevur verið fyrri teimum á arbeiðsmarknaðinum.

Birgit Rouch, ein av teimum uppsøgdum í Føroya Banka:

Eingin trygd at vera væl útbúgvinn

- Eg veit ikki, hvat eyðkennir starvsfólkini, sum vóru uppsøgd í bankanum, men tá Jørn Astrup Hansen aftaná uppsøgnirnar varð spurður, segði hann, at tað var eingin trygd fyrri at varðveita arbeiðið, um ein er væl útbúgvinn, sigur Birgit Rouch

DAGNY JOENSEN
JENS KR. VANG

Í 1971 var Birgit Rouch 19 ára gomul, og tá fór hon at arbeiða í Føroya Banka. Har hevur hon verið síðani, undantikið tvey ár, tá hon var heima hjá børnunum.

Nú 26 ár seinni, er 44 ára gamla bankakvinnan leys á arbeiðsmarknaðinum, og tað kennist kanska ikki so tungt, tí ivaleyst er brúk fyrri hennara drúgvu royndum í bankanum, sum eins væl kunnu nýtast í øllum fyrirsitingarligum arbeiði aðrastaðni.

Hetta var í grundini 4. uppsagnarumfarið, av tí at fólk í Føroya Banka fyrstu ferð vóru uppsøgd í 1991.

Hópuþpagnirnar í 1992 og 94 gjørdur rættiliga stórt innvik í starvsfólkatalið. Tá arbeiði eg undir liðuni á fólk, sum vóru uppsøgd, og tað var ómetaliga ótespiligt.

Sorgfullir dagar

- Hesir dagar vóru so tungir og sorgarfullir sum nøkur jafdarferð, sigur Birgit Rouch, sum ventar, at rúm tíð gongur, áðrenn henda kenst fer burtur.

Hon hugsar um sínar starvsfelagar, sum sita eftir í bankanum, tí hon veit, hvussu ringa samvitksu tey hava av at vera sitandi, og samstundis eru lættað, at uppsagnarbrævið ikki kom til teitra.

Seinastu árinu í bankanum hava verið torfør og strævin. Tað, sum áður var livandi arbeiðspláss við skeiðvirksemi og góðum samanbaldni, er minkað niður í lítið og einki.

Í fjór heyst vóru bankafólkini kallað saman, har leiðslan greiddi frá framtíðar virkseminum, men meira hendi ikki. Hóast bankin er serstakliga væl fyrri figgarlaga, so hava eingi skeið ella onnur tiltøk verið gjørd fyrri starvsfólkini.

Tað kom tí sum eitt skot, tá uppsagnirnar bráðliga ein hósadag herfyri vórdu veruleiki.

Lika so frægt einki at vita

Tá hópuþpagnirnar komu í 1994 vistu vit í ein mánað, at fólk fóru at verða uppsøgd. Tað var ein ræðulig tíð. Kanska var tað líka so frægt, at vit ikki vistu tað frammundan hesaferð, sigur Birgit Rouch.

Nú aftaná dugi eg at

Birgit Rouch starvaðist í Føroya Banka í 26 ár: - Løgið er tað kortini, tí vit høvdu so nógv at gera, at tað nú er neyðugt at taka inn fólk frá øðrum deildum, sum ikki eru roynd á økinum

siggja, at vit høvdu kortini varhugan av, at okkurt fór at henda. Nógv fundarvirkssemi var í bankanum, og hurðarnar vóru afturlatnar í heilum.

Serliga ávirkaði tað okkum, at fakfelag okkara var á fundi við leiðsluna fleiri ferðir, men sjálvandi skúgvadu vit eisini tankan til viks.

Birgit Rouch starvaðist í gamla Sjóvinnubankanum í Húsagotu, og beint áðrenn døgdurda uppsagnardagin, tosaðu tey í bankanum í miðbýnum um uppsagnir.

Hon fór sumvant heim frá arbeiði kl. 14, og tá var eitt rundskriv komið, sum segði frá tí, sum skuldi henda. Hon hugsaði sjálvandi um møguleikan at verða millum tey uppsøgdur hesaferð.

Fór heim at biða eftir boðunum

Eg hugsaði sjálvandi nógv um hetta heima, og tá álitisfólkið seinnapartin ringdi til mín og spurdi, um eg hevði sæð rundskriv, visti eg, at eg var millum tey uppsøgdur.

Tá álitisfólkið og deildarleiðarin komu niðan at

tosa við meg, hevði eg fingið vikki fyrri, at nú var mín tútur komin, sigur Birgit Rouch, sum hevði havt stundir at fyrrreika seg. Hon helt ikki, at skelkurin var so stórur, sum hjá hinum, ið enn vóru til arbeiðis í bankanum.

Uppsagnardagurin var hósadagin 23. januar og mánadagin eftir fór Birgit Rouch oman á skrivstovu sína at rudda upp eftir seg og tosa við starvsfólkini.

Ein uggi í starvsfeløgnum

Tað var ikki so torført sum eg hevði væntað, serliga av tí at eg hevði arbeitt saman við fittum fólk. Tey høvdu ringt til mín uppsagnardagin og sagt mær, hvussu kedd tey vóru, eins og tey søgdu mær, at mín partur í arbeiðinum ikki lá eftir, og at tey heldur ikki kendu seg trygg o.s.fr.

Løgið er tað kortini, tí vit høvdu so nógv at gera, at tað nú er neyðugt at taka inn fólk frá øðrum deildum, sum ikki eru roynd á økinum, sigur Birgit Rouch.

Tá vit á fundi aftaná

uppsagnirnar spurdu Jørn Astrup Hansen, stjóra, um grundgeving fyrri hesum, segði hann, at tað var eingin trygd, fyrri at varðveita arbeiðið, at ein er væl útbúgvinn.

Eggjaði teimum at fara á skeið

Hon minnst aftur á teir góðu dagarnar í Føroya Banka, tá skipað varð fyrri, at øll starvsfólkini kunnu fara á skeið.

Bankin legði stóra áherðslu á, hvussu umráðandi tað var at brynja seg til framtíðina. Vit vóru á skeið í persónligari menning, söluskeið og á skeiði, har vit lærdu at bjóða banka tænaasturnar fram o.s.fr...

Tá var virksemd í starvsfólkafelagnum stórt, og vit royndu at fáa starvsfólkini í Sparikassanum og Sjóvinnubankanum við okkum, at stovna fakfelag men tað riggaði ikki. Vit vóru tí innlimað í Finansforbundet, sum er danska fakfelagið fyrri bankafólk. Fakfelagið skipað eisini fyrri skeið í Føroyum.

Veruleikin er, at vit hava